

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2004-2005

---

25 NOVEMBRE 2004

Proposition de loi modifiant les articles 3 et 4 de la loi du 24 mai 1921 garantissant la liberté d'association, en vue d'interdire les pratiques du « *closed shop* » ou toute autre atteinte à la liberté d'association

(Déposée par M. Michel Delacroix)

DÉVELOPPEMENTS

La loi du 24 mai 1921 garantit en principe la liberté d'association des individus, notamment, aux termes de son article 4, dans le cadre de la conclusion ou de l'exécution des contrats de travail.

Notre pays a cependant connu au courant de ces dernières années l'instauration d'usages qui vont à l'encontre de l'esprit de cette loi sans que la lettre de celle-ci soit suffisamment précise pour les pallier.

Il en va ainsi des pratiques de « *closed shop* » à la faveur desquelles les entreprises ne sont autorisées à engager que des préposés affiliés à un syndicat, voire à un syndicat hégémonique explicitement ou implicitement désigné.

De même, il est notoire que des salariés ou des candidats à un emploi font l'objet de pressions comportant menace de licenciement, de refus de renouvellement de leur contrat d'emploi, d'écartement de leur candidature ou d'autres mesures discriminatoires en raison de leur appartenance à un parti politique ou de leur présence sur une liste de candidats à une élection ou du simple fait de leur qualité d'électeur présentant une telle liste.

De telles circonstances constituent une grave menace pour les libertés d'expression et d'association. Il semble donc à l'auteur de la présente proposition

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2004-2005

---

25 NOVEMBER 2004

Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 3 en 4 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging der vrijheid van vereniging, teneinde *closed shop*-praktijken of ieder andere inbreuk op de vrijheid van vereniging te verbieden

(Ingediend door de heer Michel Delacroix)

TOELICHTING

De wet van 24 mei 1921 waarborgt principieel de vrijheid van vereniging van personen, die krachtens artikel 4 ervan, ook toegepast moet worden bij het sluiten of uitvoeren van arbeidsovereenkomsten.

In ons land zijn de laatste jaren echter praktijken vastgesteld die indruisen tegen de geest van die wet, terwijl de letter ervan niet nauwkeurig genoeg is om tegen die praktijken op te treden.

Dat is het geval met de *closed shop*-praktijken, die bedrijven dwingen om alleen leden van een vakbond in dienst te nemen, of zelfs alleen de leden van een al dan niet bij naam genoemde overheersende vakbond.

Ook is het bekend dat er druk wordt uitgeoefend op werknemers of sollicitanten, zoals dreiging met ontslag, weigering om hun arbeidsovereenkomst te vernieuwen, verwerping van hun sollicitatie of andere discriminerende maatregelen, omdat zij lid zijn van een politieke partij of kandidaat zijn op een kieslijst, of gewoon omdat zij als kiezer een dergelijke lijst voordragen.

Dergelijke toestanden vormen een ernstige bedreiging voor de vrijheid van meningsuiting en van vereniging. De indiener van het onderhavige voorstel

qu'il importe de préciser la portée des articles 3 et 4 de la loi du 24 mai 1921 et de renforcer les mesures répressives de l'article 3 de ladite loi.

Michel DELACROIX.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 3 de la loi du 24 mai 1921 garantissant la liberté d'association sont apportées les modifications suivantes :

A. les mots « de huit jours à un mois » et « de 50 à 500 francs » sont remplacés respectivement par les mots « de un à six mois » et « de 50 à 500 euros »;

B. in fine du même article, les mots « ou de se voir refuser l'emploi auquel il est candidat » sont insérés entre les mots « lui aura fait craindre de perdre son emploi » et les mots « ou d'exposer à un dommage sa personne, sa famille ou sa fortune ».

Art. 3

L'article 4 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 4. — Sera puni des mêmes peines :

1° quiconque aura méchamment, dans le but de porter atteinte à la liberté d'association, subordonné la conclusion, l'exécution ou, même en respectant les préavis d'usage, la continuation d'un contrat de travail, soit à l'affiliation, soit à la non-affiliation d'une ou de plusieurs personnes à une association;

meent bijgevolg dat de strekking van de artikelen 3 en 4 van de wet van 24 mei 1921 nader bepaald moet worden en dat de strafmaatregelen in artikel 3 van dezelfde wet strenger moeten worden.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 3 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging der vrijheid van vereniging worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A. de woorden « van acht dagen tot één maand » en « van 50 tot 500 frank » worden respectievelijk vervangen door de woorden « van één tot zes maanden » en « van 50 tot 500 euro »;

B. aan het slot van hetzelfde artikel worden de woorden « of dat de betrekking waarnaar hij solliciteert hem geweigerd zal worden » ingevoegd tussen de woorden « ofwel hem doet vrezen dat hij zijn betrekking zal verliezen » en de woorden « of dat zijn persoon, zijn gezin of zijn vermogen schade zou kunnen lijden ».

Art. 3

Artikel 4 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 4. — Met dezelfde straffen wordt gestraft :

1° hij die kwaadwillig, met het doel de vrijheid van vereniging te krenken, het sluiten, het uitvoeren of zelfs wanneer hij de gebruikelijke opzeggingen in acht neemt, het voortzetten van een arbeidsovereenkomst afhankelijk stelt hetzij van de aansluiting, hetzij van de niet aansluiting van een of meer personen bij een vereniging;

2° quiconque aura exercé sur un employeur une quelconque menace pour qu'il subordonne la conclusion, l'exécution ou, même en respectant les préavis d'usage, la continuation d'un contrat de travail, soit à l'affiliation, soit à la non-affiliation d'une ou de plusieurs personnes à une association.»

25 octobre 2004.

Michel DELACROIX.

2° hij die een werkgever op enigerlei wijze bedreigd heeft opdat hij het sluiten, het uitvoeren of, zelfs wanneer hij de gebruikelijke opzeggingen in acht neemt, het voortzetten van een arbeidsovereenkomst afhankelijk stelt hetzij van de aansluiting, hetzij van de niet aansluiting van een of meer personen bij een vereniging.»

25 oktober 2004.